Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λουξεμβούργο, 19 Ιουνίου 2017
(OR. en)

10238/17

CFSP/PESC 524
CSDP/PSDC 322
POLMAR 22
COPS 196
POLMIL 73
TRANS 270

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Με ημερομηνία:	19 Ιουνίου 2017
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
αριθ. προηγ. εγγρ.:	10221/17 CFSP/PESC 520 CSDP/PSDC 319 POLMAR 21 COPS 192 POLMIL 70 TRANS 269
Θέμα:	Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την παγκόσμια ασφάλεια στη θάλασσα - Συμπεράσματα του Συμβουλίου (19 Ιουνίου 2017)

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την παγκόσμια ασφάλεια στη θάλασσα, που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο κατά την 3551η σύνοδό του στις 19 Ιουνίου 2017.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την παγκόσμια ασφάλεια στη θάλασσα

Εισαγωγή

1. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει τον ρόλο της ΕΕ, ως παρόχου παγκόσμιας ασφάλειας στη θάλασσα, στην προαγωγή της πολυμερούς προσέγγισης των θαλασσών και του κράτους δικαίου στη θάλασσα, καθώς και της σημασίας της συνεργασίας στον τομέα του διεθνούς δικαίου, ιδίως της καθολικής εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) σύμφωνα με τις στρατηγικές προτεραιότητες που επισημαίνονται στην συνολική στρατηγική της ΕΕ και στα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου.

2. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο ενθαρρύνει τη συνεχή εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα και του συνοδευτικού σχεδίου δράσης το οποίο αποσκοπεί επίσης στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εξωτερικών και των εσωτερικών διαστάσεων ασφαλείας των πολιτικών της ΕΕ, σε συντονισμό με άλλες συναφείς τομεακές και περιφερειακές θαλάσσιες στρατηγικές και πολιτικές ασφαλείας που εφαρμόζονται στις θαλάσσιες λεκάνες και τους επίκοινους θαλάσσιους χώρους της ΕΕ στον παγκόσμιο θαλάσσιο τομέα. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει επίσης τη στενή σχέση μεταξύ της διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών και της παγκόσμιας ασφάλειας στη θάλασσα σύμφωνα με την κοινή ανακοίνωση της 10ης Νοεμβρίου 2016 με τίτλο «Διεθνής διακυβέρνηση των ωκεανών: ένα θεματολόγιο για το μέλλον των ωκεανών μας» όσο και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2017, προς υποστήριξη της εφαρμογής της οικουμενικής Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη καθώς και την ώθηση που δόθηκε στην παγκόσμια προσέγγιση κατά την πρώτη Διάσκεψη των ΗΕ για τους Ωκεανούς στη Νέα Υόρκη από τις 5 έως τις 9 Ιουνίου 2017, λαμβάνει δε υπό σημείωση το κοινό ανακοινωθέν των Υπουργών Εξωτερικών της G7 σχετικά με την ασφάλεια στη θάλασσα.

3. Το Συμβούλιο χαιρετίζει επίσης τις συνεχιζόμενες εργασίες για την υλοποίηση της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ και του σχεδίου δράσης για την ευρωπαϊκή άμυνα, και δη τις προτάσεις και τις δράσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη ισχυρότερων δυνατοτήτων στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα.

Γεωγραφικό πεδίο

4. Το Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της κάλυψης των προτεραιοτήτων για την ασφάλεια στη θάλασσα, καθώς και την περαιτέρω συμμετοχή της ΕΕ στις ευρωπαϊκές θαλάσσιες λεκάνες, ιδίως τη Μεσόγειο, τη Βαλτική Θάλασσα και τον Εύξεινο Πόντο. Επιπλέον, το Συμβούλιο ενθαρρύνει την περιφερειακή συνεργασία με τρίτες χώρες σε όλες τις ευρωπαϊκές θαλάσσιες λεκάνες σύμφωνα με τις συμπεφωνημένες πολιτικές της ΕΕ και στο πλαίσιο των περιφερειακών πολυμερών φόρουμ, όπως η Συνέργεια του Ευξείνου Πόντου, και ενθαρρύνει την άντληση διδαγμάτων από τις ήδη υπάρχουσες βέλτιστες πρακτικές περιφερειακής συνεργασίας για την ασφάλεια στη θάλασσα στην περιοχή της Βαλτικής.

5. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η συνεργασία με τις χώρες της Αρκτικής, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Αρκτικού Συμβουλίου, αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ. Με δεδομένο το ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον και το άνοιγμα νέων εμπορικών οδών, η δυνατότητα να υπάρχει σημαντικότερη δέσμευση της ΕΕ στην περιοχή της Αρκτικής προς όφελος των περιφερειακών δομών και διαδικασιών πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 23ης Ιουνίου 2016 για την Αρκτική.

6. Υπενθυμίζοντας την δήλωση της Μάλτας της 3ης Φεβρουαρίου 2017 και την δήλωση ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016, το Συμβούλιο χαιρετίζει τις εν εξελίξει εργασίες στην Μεσόγειο, ιδίως το έργο των επιχειρήσεων που συντονίζει ο Frontex στην κεντρική και την ανατολική Μεσόγειο και της επιχείρησης Sophia της EUNAVFOR MED στα διεθνή ύδατα ανοικτά των λιβυκών ακτών καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών με σκοπό τη βελτίωση της ασφάλειας στη θάλασσα. Επιπλέον τονίζει ότι η στενή συνεργασία με τις χώρες της περιοχής της Μεσογείου και περιφερειακές οργανώσεις, καθώς και η διαπεριφερειακή συνεργασία, έχουν κεφαλαιώδη σημασία για την ενίσχυση των τοπικών ικανοτήτων σε ολόκληρη την περιοχή της Μεσογείου. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την υπό εξέλιξη εγκαθίδρυση του Δικτύου «Seahorse Mediterraneo» για την αύξηση της συνεργασίας και της ικανότητας των χωρών της Βόρειας Αφρικής να αντιμετωπίζουν την παράτυπη μετανάστευση και την παράνομη διακίνηση μέσω ενίσχυσης των συστημάτων επιτήρησης των συνόρων. Το Συμβούλιο ενθαρρύνει την περαιτέρω ανάπτυξη κοινής εικόνας για επίγνωση της κατάστασης στη Μεσόγειο Θάλασσα από τις σχετικές υπηρεσίες της ΕΕ – μεταξύ άλλων τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA), το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (SATCEN), την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (EFCA) και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) και το Ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων (EUROSUR) – και, εκ παραλλήλου, την πλήρη ανάπτυξη και επιχειρησιακή υλοποίηση του δικτύου θαλάσσιας επιτήρησης (MARSUR) προς υποστήριξη της ΚΠΑΑ και την πλήρη αξιοποίηση του μελλοντικού κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών (CISE) για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ, το οποίο πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω και να τεθεί σε επιχειρησιακή εφαρμογή. Πρέπει επίσης να συνεχισθούν οι εργασίες με τους ειδικευμένους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, με την βέλτιστη δυνατή χρήση της Κοινής επίγνωσης και αποκλιμάκωσης των συγκρούσεων στην Μεσόγειο (SHADE MED). Επιπλέον, το Συμβούλιο επικροτεί τον ρόλο της MED 7 στην συνειδητοποίηση των προκλήσεων σχετικά με την θαλάσσια ασφάλεια στη Μεσόγειο.

7. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τη ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά της Σομαλίας και στο Κέρας της Αφρικής, η οποία θα πρέπει να εξακολουθήσει να καθοδηγεί και να εμπνέει στην ΕΕ στην αντίδρασή της έναντι προκλήσεων που εμφανίζονται σε άλλες ανασφαλείς θαλάσσιες περιοχές, σε συνεργασία και διάλογο με τους βασικούς διεθνείς εταίρους. Αναγνωρίζει τη συμβολή της επιχείρησης ATALANTA της EUNAVFOR και τρίτων ναυτικών δυνάμεων για την αποτελεσματική αποτροπή, πρόληψη και αντιμετώπιση πειρατικών επιθέσεων και ενόπλων ληστειών στα ανοικτά των σομαλικών ακτών, καθώς και υπέρ της περιφερειακής ασφάλειας. Η εφαρμογή των βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης από τον ναυτιλιακό κλάδο σε συνδυασμό με τη χρήση ενόπλων φρουρών επί των εμπορικών πλοίων έχει αποδειχθεί σημαντική και για την αντιμετώπιση πειρατικών ενεργειών. Ομοίως, η EUCAP Somalia και συμπληρωματικά προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων έχουν συμβάλει σημαντικά στην ασφάλεια και στη σταθερότητα της περιοχής, σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για το Κέρας της Αφρικής και το σχετικό περιφερειακό σχέδιο δράσης της ΕΕ 2015-2020. Το Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της τοπικής και της περιφερειακής ανάληψης ιδίας ευθύνης και επικροτεί εν προκειμένω τις διεξαγόμενες εργασίες της Ομάδας για την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοιχτά της Σομαλίας. Ταυτόχρονα σημειώνει ότι τα βαθύτερα αίτια της πειρατείας στη Σομαλία δεν έχουν ακόμη απαλειφθεί και διάφορες μορφές θαλάσσιας εγκληματικότητας στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό και την Ερυθρά Θάλασσα απαιτούν διαρκή προσοχή.

8. Το Συμβούλιο χαιρετίζει τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων της ΕΕ προς στήριξη των παρακτίων κρατών και των περιφερειακών οργανισμών, όπως η ΟΚΚΑ και η ECOWAS, στον Κόλπο της Γουινέας, σύμφωνα με τη «διαδικασία της Γιαουντέ». Επικροτεί επίσης την σημαντική συμβολή της Ομάδας G7++ «Φίλοι του Κόλπου της Γουινέας» και σημειώνει τη διαρκή επιτυχία του κοινού μηχανισμού αναφοράς Ηνωμένου Βασιλείου-Γαλλίας – επίγνωση καταστάσεων στο θαλάσσιο τομέα σε θέματα εμπορίου – Κόλπος της Γουινέας. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη αποτελεσματικής συνεργασίας και ανάληψης ιδίας ευθύνης σε τοπικό επίπεδο μεταξύ των περιφερειακών κρατών και των ενδιαφερομένων φορέων μεταξύ άλλων και στον τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης καθώς και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Το Συμβούλιο χαιρετίζει τις διμερείς πρωτοβουλίες των κρατών μελών της ΕΕ στην περιοχή και υπογραμμίζει την ανάγκη να τις συντονίζουν με τις εν εξελίξει πρωτοβουλίες της ΕΕ. Σημειώνει επίσης με ανησυχία ότι η περιοχή του Κόλπου της Γουινέας αντιμετωπίζει συνεχείς πειρατικές και ένοπλες ληστρικές επιθέσεις με αυξημένες περιπτώσεις απαγωγών για λύτρα και επικροτεί την προβλεπόμενη ενίσχυση των δραστηριοτήτων της ΕΕ για τη δημιουργία ικανοτήτων στην περιοχή, με ιδιαίτερη έμφαση στον νομικό τομέα και στο κράτος δικαίου στη θάλασσα και στην ξηρά. Το Συμβούλιο παροτρύνει επίσης τις χώρες της περιοχής να προσαρμόσουν τα νομικά τους συστήματα για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση της πειρατείας, της ένοπλης ληστείας και άλλων μορφών θαλάσσιας εγκληματικότητας.

9. Το Συμβούλιο επισημαίνει ότι ενισχύονται οι εντάσεις για τη θαλάσσια ασφάλεια κατά μήκος και πλάτος του Ινδικού και του Ειρηνικού Ωκεανού και προτρέπει την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να προωθήσουν μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης για την αντιμετώπιση των εντάσεων στη Νότια Σινική Θάλασσα σύμφωνα με την UNCLOS και να ανταλλάσσουν τις θετικές εμπειρίες τους από την ειρηνική διευθέτηση διαφορών, μεταξύ άλλων στην ανάπτυξη συγκεκριμένης συνεργασίας για την από κοινού διαχείριση των υδάτινων πόρων και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Το Συμβούλιο χαιρετίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί στις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις μεταξύ των κρατών μελών του ASEAN και της Κίνας όσον αφορά την συμφωνία-πλαίσιο σχετικά με κώδικα δεοντολογίας για τη Νότια Σινική Θάλασσα. Θεωρεί δε ότι η συμφωνία-πλαίσιο αποτελεί ελπιδοφόρο βήμα προς την καθιέρωση ενός ουσιαστικού κώδικα δεοντολογίας. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας στον τομέα του διεθνούς δικαίου και των μηχανισμών επίλυσης των διαφορών που παρέχει η UNCLOS.

Συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς

10. Το Συμβούλιο ενθαρρύνει την συνεργασία με τους σχετικούς διεθνείς εταίρους και οργανισμούς, ιδίως τον ΟΗΕ. Εν προκειμένω είναι σκόπιμο να προαχθεί η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του συστήματος των ΗΕ, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών του ΟΗΕ. Το Συμβούλιο χαιρετίζει τη συμβολή του ΟΗΕ στην προαγωγή της καθολικής εφαρμογής της UNCLOS, καθώς και τις εργασίες που έχουν πραγματοποιήσει ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός και το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος με στόχο να εξασφαλίσουν προστατευμένες και ασφαλείς θάλασσες και ωκεανούς. Ταυτόχρονα εκφράζει ικανοποίηση για την έκθεση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών της 25ης Ιουλίου 2016 και το ψήφισμα Α/71/463 της Γενικής Συνέλευσης σχετικά με τα απόβλητα που προέρχονται από καταποντισμένα χημικά πολεμοφόδια.

11. Το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα και προτρέπει προς περαιτέρω πρόοδο σε θέματα που αφορούν τη θάλασσα όπως η διασφάλιση της συμπληρωματικότητας των προσπαθειών μας για την οικοδόμηση θαλάσσιων υποδομών, σύμφωνα με την κοινή δήλωση που υπεγράφη τις 8 Ιουλίου 2016 στη Βαρσοβία από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού του Βορειοατλαντικού Συμφώνου. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ πρέπει να συνεχισθεί με πλήρη σεβασμό των αρχών της πολυδεκτικότητας, της αμοιβαιότητας και της αυτονομίας στη λήψη αποφάσεων εκατέρου οργανισμού.

12. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι η διεθνής συνεργασία με το Σύνδεσμο των Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και άλλους ασιάτες εταίρους αποτελεί σημαντικό βήμα της ΕΕ στην περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την προσεχή συμπροεδρία της ΕΕ στην μεταξύ συνόδων συνάντηση του περιφερειακού φόρουμ του ASEAN (ARF) με αντικείμενο την ασφάλεια στη θάλασσα (2017-2020), την διεξαγωγή διαφόρων επαφών του διαλόγου υψηλού επιπέδου ΕΕ-ASEAN σχετικά με τη ασφάλεια στη θάλασσα και προσβλέπει σε αυξημένη δέσμευση της ΕΕ στην αρχιτεκτονική πολιτικής και ασφαλείας της Νοτιοανατολικής Ασίας.

13. Με βάση τα θετικά επιτεύγματα της συνόδου κορυφής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Αφρικανικής Ένωσης με αντικείμενο την ασφάλεια, προστασία και ανάπτυξη των θαλασσών, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Λομέ τον Οκτώβριο του 2016, το Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία που έχει για την ΕΕ η περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας της με χώρες-εταίρους και οργανισμούς στην Αφρική, μεταξύ άλλων και στη γαλάζια οικονομία, καθώς και η εμβάθυνση του διαλόγου σχετικά με την ασφάλεια στη θάλασσα σε διάφορα βήματα διαλόγου, μεταξύ άλλων κατά την προσεχή σύνοδο κορυφής Αφρικής-ΕΕ στο Αμπιτζάν. Στο πλαίσιο αυτό στηρίζει την Αφρικανική Ένωση στην προώθηση της ασφάλειας και της ανάπτυξης των θαλασσών, συμπεριλαμβανομένης της ταχείας έναρξης ισχύος του Χάρτη του Λομέ.

Μελλοντική πορεία

14. Αναγνωρίζοντας ότι η ασφάλεια στη θάλασσα αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την έρευνα στον τομέα του ναυτιλιακού και του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την παγκόσμια διακυβέρνηση των ωκεανών, το Συμβούλιο χαιρετίζει την διοργάνωση από την ΕΕ της τέταρτης διάσκεψης με τίτλο «Our Ocean» στις 5-6 Οκτωβρίου 2017 στη Μάλτα και αναμένει δεσμεύσεις από όλους τους συμμετέχοντες να συμβάλλουν στην ασφαλή, προστατευμένη, καθαρή και βιώσιμη χρήση των υπό διαχείριση ωκεανών.

15. Η ΕΕ επαναλαμβάνει την έκκλησή της για πλήρη τήρηση και εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της UNCLOS. Το Συμβούλιο τονίζει τη σημασία του σεβασμού της ελευθερίας των θαλασσών, της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας και των υπερπτήσεων στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες, του δικαιώματος αβλαβούς διέλευσης από χωρικά ύδατα και του δικαιώματος διέλευσης εν πορεία από τα στενά, καθώς και της ενίσχυσης της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας όπως περιγράφεται στην UNCLOS. Υπογραμμίζει επίσης τα καθήκοντα τρίτων χωρών σε αποκλειστικές οικονομικές ζώνες, τονίζει δε τη σημασία της διαφύλαξης των κυριαρχικών δικαιωμάτων και της δικαιοδοσίας των παρακτίων κρατών κατά τα τμήματα V και VI της UNCLOS. Επαναλαμβάνει επιπλέον την ανάγκη διαφύλαξης της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων των κρατών να εξερευνούν και να εκμεταλλεύονται τους φυσικούς πόρους τους.

16. Το Συμβούλιο αναμένει περαιτέρω βήματα προς την επίτευξη ειδικά προσαρμοσμένης ανταπόκρισης της ΕΕ για τη βελτίωση της ασφάλειας στη θάλασσα σε όλες τις βασικές θαλάσσιες περιοχές ανά την υφήλιο και υπογραμμίζει την ανάγκη να επιδιώκεται συνεχώς ολοκληρωμένη προσέγγιση που να συμβάλλει στη δημιουργία ενός σταθερού και ασφαλούς παγκόσμιου θαλάσσιου τομέα, μέσω αντιμετώπισης της ανασφάλειας στη θάλασσα και προαγωγής της χρηστής διακυβέρνησης στη θάλασσα παγκοσμίως, σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τις αρχές που καθορίζονται στην συνολική στρατηγική της ΕΕ και σε άλλες σχετικές ενωσιακές πολιτικές.